

CREȘTEREA VALORICĂ A CONȚINUTULUI ÎN SPECTACOLUL DE REVISTĂ

Teatrul Satiric-Muzical „C. Tănase”: *Pe aripile revistei* de N. Stroe, Aurel Felea și Jack Fulga

Că teatrul satiric-muzical, de revistă sau de estradă — oricum am vrea să-l etichetăm — este îndrăgit de mase, e un adevăr care nu poate fi tăgăduit. Ele frecventează cu satisfacție acest gen de spectacole, populare în cea mai largă accepție a cuvântului.

Atracția pe care o exercită spectacolul de revistă, accesibilitatea sa, se explică desigur prin modul direct în care acesta operează, stabilind prin mijloacele variate ce-i sint caracteristice (cupletul, sceneta, cîntecul liric sau satiric, momentele coregrafice etc.) o legătură vie și caldă — o strînsă comunicativitate — între scenă și public. Această apropiere caldă de spectacolul de revistă nu se poate însă menține și nu poate avea eficiență decît în cazul cînd mijloacele teatrale specifice folosite — fantezie, originalitate, umor — sint determinate și insuflete de pulsul actualității, cînd în reflectarea actualității, sint surprinse aspectele cele mai semnificative și cînd ele sint potențate artistic, în așa fel încît să asigure prin volubilitate, antren și vervă, nu numai buna dispoziție a sălii, dar și un efect educativ, mobilizator și moralizator.

În acest sens, căutările autorilor genului revuistic n-au fost întotdeauna din cele mai fertile și pînă nu de mult reușitele s-au lăsat așteptate. Nu rareori s-au făcut simțite unele manifestări învechite, s-au folosit teme și mijloace proprii unei vechi și mult dăunătoare „tradiții” a genului. Aluziile licențioase, gluma și jocurile de cuvinte în doi peri, cu nelipsitele și nesăratele atacuri la adresa unor tipuri și întîmplări lipsite de importanță pentru viața și problemele zilelor noastre, erau în această privință cusururile direct izbitoare ale inerteiei în grațuit și trivial, în care păreau să lincezească unele „inspirații” revuistice. Dacă adăugăm la ele cusururile mai grave — lipsa unei orientări ideologice sănătoase, și de aici înfățișarea denaturată a realităților și problemelor actualității, înclinarea spre prezentarea lor fie negativistă, fie siropos idilizantă, închistarea în viziuni paseiste, nostalgice, față de trecut etc. — putem înțelege de ce în ultima vreme teatrul de revistă a suferit o vădită descreștere și în calitatea realizărilor spectacologice; de ce publicul începuse să ocolească, să nu mai guste

acest gen, atît de îndrăgit în principiul său; de ce s-au putut manifesta, în raport cu textul revuistic și cu spectacolele de revistă, atitudini de dispreț „aristocratizant” din partea unor critici de teatru.

Se aștepta, de aceea, un reviriment, o strădanie din partea celor răspunzători de dezvoltarea teatrului de revistă, de a-l reabilita, atît în ochii publicului cît și în ochii acelor critici dispuși să-l minimizeze în loc să-l ajute a se redresa.

Iată de ce, asistînd la spectacolul recent *Pe aripile revistei*, ni s-au părut cu atît mai remarcabile eforturile autorilor spectacolului de a-și depăși încercările de pînă acum și de a ne oferi un text de o calitate net distinctă și superioară — și ca valoare tematică și ca valoare artistică — celor de pînă acum. N. Stroe, Aurel Felea și Jack Fulga au oferit în adevăr publicului un text încheiat, plin de vervă cuceritoare, de un optimism sănătos, de o just orientată forță satirică, în care gluma ridiculizează acid și țîntește cu precizie în ceea ce este putred și dușmănos vieții și muncii poporului nostru, în răcilele și în reprezentanții acelora care încearcă zadarnic să frîneze mîrșul birurilor al constructorilor socialismului în țara noastră.

Pornind de la epocala realizare a savanților sovietici, cei dintîi cuceritori ai spațiilor interastrale, autorii au imaginat o „călătorie în cosmos”, prilej de a cuprinde însă în același timp — cu fantezie și sensibilitate lirică — unele aspecte și perspective ale construcției socialiste la noi. Ei o fac cu multă căldură și convingere în tablourile în care prezintă fie succesele industriei noastre în plină dezvoltare (*Vreau să fii frumoasă pentru tine*), fie avîntul și strădanja înăltă a constructorilor (*Cîntă-mi dragostea, chîtară*), fie puternica afirmare a artei noastre populare în turneele de răsunător succes întreprinse peste hotare (*Cîntecele noastre cuceresc pămîntul*).

Șfihiul necrutător al poantei satirice e folosit cu abilitate și adresă. Astfel, cupletul *Scurt, preșis și răspicat*, spus de N. Stroe, cu savoarea lui specifică, ridiculizează pe șperțarii din comerțul alimentar, pe cei care nu se îngrijesc de întreținerea bunurilor poporului, pe acei conducători de întreprinderi care se „profiilează și reprofilează”, în dauna interesului

Finalul actului I

cetățenilor. Scenetele *De cînd e lumea e mai bine în doi* și *O iubesc*, interpretate cu vervă și subtilitate de cuplul Horia Șerbănescu—Radu Zaharescu, satirizează de asemenea unele moravuri care amintesc de conștiința individualistă. La fel, cupletele: *A sosit revista*, în care Zizi Șerban parodiază cu haz pe unii actori, ironizînd totodată practica nedemnă a „șușanelelor”; *Școlărița*, o spirituală și constructivă șarjă la adresa părinților neatenți față de educația copiilor lor, debitat cu un cuceritor antren de Didi Ionescu; *Spălătoreasa*, în care Elena Burmaz, cu suculent umor, atinge unele „probleme” cetățenești; ca și sceneta *În paradis* — în care sînt trecuți prin focul replicilor caustice cei ce se înfruptă din avutul obțesc — jucată cu volubilitate de Horia Căciulescu și Cornelia Teodosiu, se înscriu printre reușitele numere ale programului. Se mai cuvine menționată și contribuția plină de vervă caricaturală a celorlalte apariții de succes, prilejuite de Ion Antonescu-Cărăbuș — cam neglijat totuși de autori — I. Brandea, Eugen Popescu și Jeny Săndulescu, plină de vioiciune în rolul Lunei.

Muzica, melodioasă, invitînd la optimism, semnată de H. Mălineanu, N. Patrichi și Petre Romea, dă un colorit agreabil spectacolului și chiar dacă melodia de largă circulație nu se impune cu ostentație, părerea noastră este că unele dintre ele: *Cel mai albastru cer din lume*, *Cine-mi ești, cine-mi ești*, *Vreau să fiu*

frumoasă pentru tine și *Ce pot să fac vor* întruni sufragiile amatorilor de muzică ușoară. Lavinia Slăveanu, Gaby Pascu, Mihai Kinsburg, Anatol Bogdan și Dan Georgescu au susținut cu căldură și discreet lirism partitura, iar N. Patrichi a condus cu ritm și culoare orchestra, care a răspuns prompt și cu exactitate indicațiilor baghetei sale. O contribuție de seamă la succesul premierei au adus-o momentele coregrafice sau evoluțiile ce-au însoțit unele tablouri. S. Siomin și Nicolae Sever au izbutit să prezinte un corp de balet bine pregătit, plin de grație și de armonie în mișcări, care a excelat mai ales în finalul primului act (suita de dansuri populare), mai puțin însă în baletul *Insula comorilor*, cu conținut anticolonialist (actul II), unde s-au făcut simțite unele elemente de ordinul gratuității. Tinerii soliști ai baletului, Silvia Surdu, Dumitru Pătrașcu, Nela Stoenescu și Tudose Martinică, s-au impus prin calitățile arătate, ca și printr-o remarcabilă plasticitate scenică.

Decorurile semnate de N. Lebas, ca și costumele executate după schițele imaginabile de Mia Steriade, au plăcut prin simplitate și eleganță. S-a renunțat — ceea ce este util și important — la montarea costisitoare și goală de conținut a așa numitului fast revuistic de perimată tradiție; iar direcția de scenă a lui N. Stroe — în colaborare cu N. Frunzetti — a imprimat spectacolului, cu grija acurateței,

ritmul adecvat, fără să uzeze de „ingeniozități” nesemnificative.

Salutind prezența în repertoriul actualei stagiuni a spectacolului *Pe aripile revistei* ca pe un bun și lăudabil început, ne exprimăm dorința ca Teatrul Satiric-Muzical „C. Tănase” să-și continue ascendent drumul început. Prin producții de o calitate

mereu îmbunătățită, abordind o tematică mai bogată și lărgind sfera de acțiune a satirei revuistice la probleme mai importante, va face față cu tot mai multă rodnicie rolului său.

S. Massler

SPRE DEPĂȘIREA INERȚIEI

Teatrul de Stat din Ploiești: *Răzvan și Vidra* de B. P. Hașdeu

Apreciată în mod curent drept una dintre piesele de bază ale moștenirii noastre clasice, *Răzvan și Vidra* incită prin bogăția și noutatea caracterelor, prin ineditul conflictului, prin vioiciunea dialogului dens în idei și aforisme în spirit popular și, înainte de toate, prin suflul ei patriotic și social.

Piesa urmărește un dublu conflict, pe de o parte cel dintre popor — din care face parte Răzvan — și boieri, conflict de factură socială și, pe de altă parte, un al doilea conflict între Răzvan și setea de putere a Vidrei. Cum această sete de putere e de origine oligarhică — adevăr repetat de Hașdeu prin comparația dintre Zbierea și Răzvan — cele două conflicte, diferite în aparență, au în fond aceeași esență. Piesa urmărește procesul inoculării unui erou cinstit și viteaz, cu ambiție și ideologie străină poporului, cum și trezirea lui la adevăr în pragul morții: „Învăță copilul nostru, ca să nu dorească în veci/bunuri ce sticlesc ca sticla, bunuri fragede și reci”, rostește Răzvan în final (versuri pe care regia le-a găsit în ediția din 1867).

Scăpat din mâinile lui Zbierea, din robia fizică, Răzvan o cunoaște pe Vidra și cade din nou în robia boierilor, de data aceasta pe plan de conștiință. Evoluția lui este o trecere de la robia materială, exterioară, la robia interioară, cu scurte răgazuri de respirație liberă. Piesa confirmă adevărul că libertatea trebuie cucerită în societate ca și în cuget, și are ca temă principală această luptă intransigentă, pe toate fronturile, cu tabăra dușmană.

Pentru a explica molipsirea lui Răzvan cu fumuri boierești, Hașdeu imaginează o situație subtilă: eroul, țigan sufocat de prejudecata originii sale, este excepțional înzestrat; Răzvan e un soi de „paria îmbăcat în hainele efemere ale puterii” (G.

Călinescu), admirat și disprețuit totodată.

Prejudecata naționalistă are în piesă rolul unui fel de cadru general în care trăiește eroul, un cadru care potențează și conflictele. Corolarul ei, și anume conștiința de „damnat” a eroului, ușurează căderea lui în mrejele Vidrei.

La Teatrul de Stat din Ploiești a fost distribuit cu îndrăzneală în rolul lui Răzvan, un tânăr actor talentat (Nicolae Spudercă). Este lăudabilă tendința de a promova actori tineri în roluri de prim rang, mai ales că experiența, în ansamblu, nu a dezamăgit. Înțelegând că existența lui Răzvan este un zăbucim aproape continuu, actorul a încercat să-și rezolve rolul la o înaltă tensiune dramatică și a corespuns în exploziile de ură la adresa boierimii. A evocat cu lirism frumusețile patriei, iar momentul morții l-a realizat impresionant. N. Spudercă are însă tendința de a-și asculta glasul, în momentele de relaxare, mai ales, când imprimă jocului și o degajare exagerată care nu e decît reversul unei participări scenice exterioare.

Amorul dintre o fată de boier și un flăcău simplu, haiduc și încă țigan, avea toate avantajele și dezavantajele unui poncif romantic. Hașdeu a știut însă să evite banalitatea printr-o nuanțare originală a motivelor sufletești și anume, pe lângă dragoste, ca element de legătură între Vidra și Răzvan, el a adăugat ambiția giganțică a femeii. Femeie cu o voință inflexibilă, rece, susținută interior de o imensă încredere în sine, Vidra este carierista unei mari aventuri. Prin dimensiunea țelului urmărit și natura mijloacelor de parvenire alese, ea rămâne în familia tipurilor romantice. Totuși, la trăsăturile acestei figuri se adaugă o neașteptată înțelegere realistă a decrepitudinii clasei — a „trîndăviței boierimi” — din care face parte.